

Rozmowa z prezesem Wyższego Urzędu Górniczego dr. inż. Piotrem Litwą

Dr inż. Piotr Litwa urodził się w 1964 r. w Katowicach. W 1988 r. ukończył Wydział Górniczy Politechniki Śląskiej w Gliwicach. Absolwent podyplomowych studiów problemów prawnych górnictwa na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach. W 2000 r. obronił pracę doktorską z górnictwa na Wydziale Górniczym Akademii Górniczo-Hutniczej w Katowicach. Po ukończeniu studiów pracował w Przedsiębiorstwie Robót Górniczych i Okręgowym Urzędzie Górniczym w Katowicach oraz Wyższym Urzędzie Górniczym. Od 1997 r. wicedyrektor w Departamencie Ochrony Zdrowia, Zagrożeń Naturalnych, Bezpieczeństwa Pracy i Szkolenia oraz w Departamencie Górnictwa. W latach 2000–2003 dyrektor Okręgowych Urzędów Górniczych w Bytomiu i Gliwicach. W 2003 r. odbył szkolenie w zakresie bezpieczeństwa powszechnego i zarządzania kryzysowego w USA. Od stycznia 2005 r. wiceprezes, a od listopada 2008 prezes WUG.

Red.: W dniu 1 listopada 2008 r. objął Pan stanowisko prezesa WUG. Jest Pan osobą dobrze znaną w środowisku górniczym. Czas, żeby poznało Pana także środowisko geologiczne. Jako prezes WUG sprawuje Pan nadzór i kontrolę nad pracą zakładów górniczych. Jakie są najczęstsze przypadki, kiedy geolodzy mogą mieć do czynienia z nadzorem górniczym?

Prezes WUG: Geologia górnicza stanowi przedmiot aktywności zawodowej licznej grupy osób, zatrudnionych bezpośrednio w zakładach górniczych bądź w zapewniających ich obsługę geologiczną większych przedsiębiorstwach i drobnych spółkach. Zgodnie z przepisami prawa geologicznego i górnictwa do zadań tych osób, oprócz zapewnienia racjonalności gospodarki złożem, należy przede wszystkim prowadzenie szczegółowego rozpoznania eksploatowanych złóż do potrzeb planowania górnictwa i prognozowania zagrożeń naturalnych. W związku z tym osoby te na co dzień stykają się z nadzorującymi ich pracę inspektorami urzędów górniczych. Drugą grupę tworzą geolodzy prowadzący roboty geologiczne, które z mocy wspomnianego prawa są także nadzorowane i kontrolowane przez urzędy górnicze. Z uwagi na mniejszą na ogół skalę zagrożeń występujących w trakcie takich robót, a także właściwość rzeczową nadzoru górnictwa, ograniczoną w tym przypadku głównie do zagadnień technicznych, kontakt tej grupy geologów z urzędami górniczymi jest rzadszy, choć na pewno nie sporadyczny. Nie należy też zapominać o pracownikach uczelni technicznych i instytutów naukowo-badawczych, zajmujących się geologią górnictwa i gospodarczą, którzy również stykają się z nadzorem górniczym. Styczeńność ta najczęściej ma jednak nieco inny charakter. Polega bowiem głównie na konsultowaniu z urzędami rozwiązań proponowanych zakładom górniczym oraz na udziale w pracach komisji i zespołów eksperckich powoływanych dla oceny rozwiązań, szczególnie nietypowych, wdrażanych przez te zakłady. Niezależnie jednak od charakteru kontaktów wymienionych grup zawodowych z urzędami górniczymi, mam nadzieję, że zazwyczaj stanowią one obustronnie pozytywne doświadczenie.

Red.: Dnia 21 listopada 2008 r. w Ministerstwie Środowiska odbyła się konferencja prasowa na temat zmian w projekcie ustawy *Prawo geologiczne i górnictwo*. Wspólnie z głównym geologiem kraju Henrykiem Jackiem Jezierskim omawiał Pan zagadnienia, które dotyczą bezpośrednio Pana urzędu. Jakie są najważniejsze zmiany w kwestii działalności i uprawnień nadzoru górnictwa?

Prezes WUG: W trakcie prac nad nowym prawem geologicznym i górnictwem idea swobody działalności gospodarczej została skonfrontowana z wartościami takimi jak ochrona życia i zdrowia pracowników, racjonalna gospodarka złożami kopalin oraz ochrona środowiska. Dużego wysiłku wymagało pogodzenie w projekcie tych wartości w taki sposób, aby z jednej strony ułatwić rozwój przedsiębiorczości, a z drugiej strony,

aby możliwe było dalsze podnoszenie standardów bezpieczeństwa, gospodarki złożami kopalin i ochrony środowiska.

W myśl nowych przepisów uproszczeniu ulegną prowadzone w urzędach górniczych procedury administracyjne obowiązujące przedsiębiorców na poszczególnych etapach działalności wydobywczej. Podam jedynie kilka przykładów. Zgodnie z nowymi przepisami organy nadzoru górnictwa nie będą uczestniczyły w procedurze wydawania koncesji, a więc całe postępowanie koncesyjne będzie trwało krócej. Uproszczeniu ulegnie forma sporządzania planów ruchu zakładu górnictwa przez przedsiębiorców wydobywających kopaliny na podstawie koncesji wydanych przez marszałków województw. Z kolei przedsiębiorcy, którzy uzyskali koncesje od starostów powiatowych nie będą sporządzać dokumentacji mierniczo-geologicznej, a także zostaną zwolnieni z obowiązku tworzenia funduszu likwidacji zakładu górnictwa. Zrezygnowano z biurokratycznego przepisu nakazującego posiadanie zorganizowanych służb ratownictwa górnictwa przez przedsiębiorców wydobywających kopaliny metodą odkrywkową. W kopalniach odkrywkowych zadania z zakresu ochrony przeciwpożarowej będzie można powierzyć służbom Państwowej Straży Pożarnej. Większą swobodę działania uzyskają również przedsiębiorstwa górnictwa prowadzące podziemną eksploatację złóż. Uproszczeniu ulegną procedury w zakresie klasyfikacji górnictwa zagrożeń naturalnych. To przedsiębiorcy będą decydować o zaliczaniu pokładów do poszczególnych stopni, kategorii oraz klas zagrożeń, a nie organy nadzoru górnictwa. Kwalifikacje osób niższego i średniego szczebla dozoru ruchu będą sprawdzane przez przedsiębiorców, a nie jak obecnie — stwierdzane administracyjnie przez dyrektorów okręgowych urzędów górniczych.

Jak łatwo zauważyć, przedsiębiorcy uzyskają większą swobodę działania, ale również spoczną na nich większa odpowiedzialność. Nowe przepisy utrudnią natomiast życie podmiotom wydobywającym kopaliny w sposób nielegalny. Na mocy nowej ustawy organom nadzoru górnictwa zostaną powierzone zadania w zakresie ujawniania i eliminowania tego procederu.

Nowa filozofia przepisów będzie wymagała od urzędów górniczych zmiany podejścia do form sprawowania nadzoru i kontroli. Po wejściu w życie nowej ustawy akcenty zostaną nieco przesunięte. Ograniczeniu ulegnie częstotliwość inspekcji prowadzonych przez urzędy górnicze na rzecz zwiększenia skuteczności kontroli. Ponadto wzmocnieniu ulegnie rola doradcy nadzoru górnictwa względem przedsiębiorców, która nie będzie polegała jednak na wskazywaniu konkretnych rozwiązań, ale raczej na dostarczaniu informacji i porad na temat obowiązującego prawa i zasad techniki górnictwa. Zmiana podejścia do funkcji nadzorczych i kontrolnych znajdzie odzwierciedlenie w nowej strategii działania urzędów górniczych, która zostanie przyjęta po wejściu w życie nowej ustawy *Prawo geologiczne i górnictwo*.

Red.: Dziękujemy za rozmowę.